

Платона Білецького

С. П. Подервянский.
Портрет П. О. Білецького.
1972. Вугіль. 60x50.

Міністерство культури України
Національна академія образотворчого мистецтва
і архітектури

ДРУГІ Платонівські читання

ПАМ'ЯТІ АКАДЕМІКА
ПЛАТОНА БІЛЕЦЬКОГО
(1922–1998)

Тези доповідей
Всеукраїнської наукової
конференції

Київ
2015

Секція 2. Проблеми вивчення українського мистецтва від кінця 19 століття до сьогодення. Методика викладання профільних дисциплін у вищих мистецьких закладах. Інструментарій мистецтвознавця

18. Анна Носенко, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва ПНПУ ім. К.Д.Ушинського

Трансформація пленеру в картині-пейзажі живописців Одеси 20 ст.

Ключові слова: одеська живописна школа, пленер, картина-пейзаж, світло, ідеальне.

Дослідження творчості митців Одеси 20 століття показало, що одним з основних типологічних напрямків мистецтва є трансформація пленеру в картині-пейзажі. Майстри картинної форми поєднують роботу в майстерні та на пленері. Синтетичний метод дозволив сполучати в композиціях високий ступінь умовності формального рішення та чуттєву переконливість світлового і кольорового стану. При орієнтації на конкретний ландшафт півдня України митці створили власну просторову модель, універсальною якістю якої є панорамність та тричасність (небо-море-земля). Виявлено тенденцію до поєднання станкового та монументального начала в картинах-пейзажах.

У творчості одеських художників зберігається взаємозв'язок з ренесансною традицією зображення оголеного тіла людини, гармонійно включеного у простір природи. Важливо, що зображення моделі відбувається безпосередньо на пленері.

В живописі майстрів композиції світло стає своєрідною живописною метафорою, засобом одухотворення реальної природи. Таке трактування світлового середовища допомагає передати свій образ світу, в якому втілюється потяг до ідеального, позачасового.

19. Наталія Кубриш, кандидат мистецтвознавства, доцент ОДАБА

Спадщина Трипільської культури у скульптурі 20 століття

Ключові слова: архетипи, міфологеми, твори О.Архипенка, трипільські майстри, тема Архипенка – «жінка-мати-богиня».

Революційні відкриття в галузі науки, а також світові катаклізми початку 20 ст. визначили формування нового світосприйняття в мистецтві. У пошуках опори майстри звертаються до спадщини стародавніх культур світу, народного мистецтва, християнського середньовіччя. У світосприйнятті митців поєднується історичне і міфологічне мислення.

Сходження на високий рівень первісних образів, архетипів, ідей, міфологем зробило вивчення творчого доробку Олександра Архипенка актуальним для нашого часу. Через міфопоетичний аспект творів Архипенка ми маємо можливість побачити глибинний взаємозв'язок світу архаїки і світу цивілізації.

Секція 2. Проблеми вивчення українського мистецтва від кінця 19 століття до сьогодення. Методика викладання профільних дисциплін у вищих мистецьких закладах. Інструментарій мистецтвознавця

Творчості Архипенка характерна семантична еволюція жіночого образу: від жінки, яка народжує дитину, – до субстанції, яка народжує всесвіт. Ця ідея об'єднує скульптури Архипенка з творами стародавнього світового мистецтва.

Вивчаючи архаїку і примітивне мистецтво, скульптор глибоко проникає в початкову спорідненість стародавніх культур. Простота, узагальнення, лаконічність і символіка творів трипільських майстрів стають для Архипенка відправними пунктами творчості.

Образ жінки-богині у творчості скульптора – це утвердження вічної перемоги життєвих сил матері Землі. На противагу агресії та деструкції деяких творів європейського авангарду його творчості притаманне життєствердуюче звучання і висока естетика.

20. Лариса Савицька, доктор мистецтвознавства, професор ХНУ ім. В.Н. Каразіна

Дискурс міста в українському мистецтві

Ключевые слова: городская цивилизация, культура, украинская ментальность, искусство.

Известно толкование мифа о битве Давида с Голиафом как битвы Города и Деревни. Давида маркируют представителем молодой городской цивилизации. В библейской истории он – победитель. В украинской культуре все сложнее. После 1917 года поэзии национального, выросшего в лоне села, противопоставили опромышленение лика украинской культуры. Футуризм, проводник идеологии урбанизма, выразил восторг перед могуществом новой цивилизации. Но все, что ее характеризует, получило в искусстве лишь туристическую визу. Образ большого города пролетариата воспринимался насильственным вторжением в тело украинской ментальности. Сталинизм предопределил уход футуризма и эстетики урбанизма с арены культуры. Подключение к традициям авангарда, к урбанизму происходит в 1960-е гг. Городская тематика вновь популярна. Но госпремией им. Тараса Шевченко награждали мастеров, поэтизировавших национальное прошлое и сельский пейзаж. В независимой Украине основа культурной политики – этническое самоутверждение. Эстетизация города в искусстве – редкость. Слова песни тех лет «Возвращайся домой, возвращайся в село» – отражают состояние культуры, осознающей себя крестьянской. В актуальном искусстве 2000-х гг. типажи горожан, характер их занятый близки атмосфере Содомы и Гоморры. Это предвестие Майдана. Появление в его дни огорода с огурчиками на Крепчатице – новый раунд битвы Давида и Голиафа.

